

Ons nummer: O25.002850

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Vaststellen Uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving 2026 (VTHup 2026)
Commissie	Bestjoer en Finânsjes
Collegebesluit d.d.	27 januari 2026
Portefeuillehouder	Petra van den Akker
Team	Ondersteuning en Advies

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

- a. het Uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving 2026 (VTHup 2026) vast te stellen;
- b. de raad te informeren middels bijgevoegde actieve info.

Toelichting/achtergrond

VTH-beleid

Op 30 januari 2024 heeft het college het (nieuwe) VTH-beleid vastgesteld. In het VTH-beleid zijn de bestuurlijke uitgangspunten en beleidskeuzes op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving vastgelegd. Door middel van het invullen van een risicomatrix zijn daarbij de prioriteiten voor de aankomende jaren bepaald. Dit heeft plaatsgevonden in drie stappen;

1. De activiteiten in de risicomatrix zijn gewogen door de vakspecialisten.
2. De inwoners van Súdwest-Fryslân zijn door middel van een enquête gevraagd om hun mening te geven over diverse handhavingsonderwerpen.
3. Het college heeft op basis van het ambtelijke advies én de uitkomsten van de enquête de prioriteit bepaald.

Dit heeft geleid tot een indeling van de diverse activiteiten in lage, middel en hoge prioriteiten.

VTH-beleid uitwerken in uitvoeringsprogramma

In het Omgevingsbesluit is bepaald dat bestuursorganen jaarlijks het VTH-beleid moeten uitwerken in een uitvoeringsprogramma. Daarin moet worden weergegeven welke activiteiten dat aankomende jaar worden uitgevoerd, rekening houdend met de doelen en de prioriteiten die in het VTH-beleid zijn vastgelegd. In het VTHup 2026 zijn dan ook de hoge prioriteiten en doelstellingen terug te vinden, en daaraan gekoppeld de werkzaamheden die daartoe worden uitgevoerd. Het betreffen werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de taakvelden bouwen en ruimtelijke ordening, milieu en Algemene plaatselijke verordening (APV) en bijzondere wetten die door onze eigen organisatie in 2026 worden uitgevoerd. Dit zijn de zogenoemde 'thuisstaken'.

Aandachtspunten

In 2026 zullen diverse (toezichts- en handavings)projecten die in 2025 zijn opgestart worden voortgezet. Hieronder worden enkele projecten toegelicht.

Recreatief gebruik van woningen bestemd voor permanente bewoning

De behandeling van de eerder ingediende verzoeken om handhaving over recreatief gebruik van woningen in Hindeloopen zal worden voortgezet. Tien verzoeken om handhaving zijn de afgelopen twee jaar afgerond, negen zijn er nog in behandeling. Daarnaast zijn er eind 2025 twee nieuwe verzoeken om handhaving ingediend. De (handavings)procedures naar aanleiding van deze verzoeken bevinden zich op dit moment in verschillende stadia. Op 1 juli 2025 heeft het college besloten om voor drie adressen waarbij geconstateerd is een vooraankondiging last onder dwangsom te versturen. Ook is daarbij besloten om voor één adres een legalisatieprocedure te starten.

Daarnaast wordt in 2026 onderzocht op welke wijze ook (ambtshalve) in de overige kernen kan worden opgetreden tegen recreatief gebruik van reguliere woningen. In 2025 is daarover de benodigde informatie verzameld. Daarbij wordt gebruik gemaakt van beschikbare informatie over leegstand van woningen. Op basis van deze informatie wordt in 2026 een plan opgesteld en voorgelegd aan het college.

Verbouw bergingen tot recreatieverblijven

Naar aanleiding van meldingen en verzoeken om handhaving is in 2024 geconstateerd dat in Stavoren diverse vergunde bergingen (met ligplaats) zijn samengevoegd en omgebouwd tot recreatiewoningen. Op basis van de geconstateerde overtredingen zijn in 2025 elf handhavingsprocedures (projectmatig) opgestart. Deze lopen door in 2026.

Gevelwijzigingen in beschermd stads- en dorpsgezicht

In het beschermde stadsgezicht van Workum zijn de afgelopen jaren in diverse panden, zonder de benodigde vergunning, kozijnen vervangen door kunststof kozijnen. Hiervoor kan op basis van het huidige welstandsbeleid ook geen vergunning worden verleend. In 2024 is een uitgebreid onderzoek gedaan naar kunststof kozijnen in het gehele beschermde gezicht van Workum. Daaruit bleek dat op 87 locaties sprake is van een overtreding. Het was gepland om in 2025 een handhavingsplan op te stellen en bestuurlijk voor te leggen.

In februari 2025 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State echter een belangrijke uitspraak gedaan over de mogelijkheden om handhavend op te treden tegen het zonder vergunning plaatsen van kunststof kozijnen. Hierdoor was nader onderzoek nodig naar de mogelijkheden om handhavend op te treden. In 2026 zal er een handhavingsplan aan het college worden voorgelegd.

Niet vergunde zonnepanelen in beschermd stads- en dorpsgezicht

Voor het plaatsen van zonnepanelen in beschermd stads- en dorpsgezicht is in veel gevallen een omgevingsvergunning nodig. In het welstandsbeleid is opgenomen dat een vergunning kan worden verleend voor zonnepanelen die niet storend zichtbaar zijn en is uitgewerkt in welke gevallen daarvan sprake is.

Om het erfgoed te beschermen, wordt jaarlijks (digitaal door middel van luchtfoto's) gecontroleerd of zonnepanelen waarvoor een vergunning is aangevraagd, maar die niet kon worden verleend, inderdaad niet zijn gerealiseerd.

Daarnaast is eind 2025 een inventarisatie van (onvergunde) zonnepanelen uitgevoerd in (een deel van) het beschermde stadsgezicht van Makkum. Eigenaren van panden waarop zonder vergunning zonnepanelen zijn aangebracht zijn daarop gewezen. Samen met de eigenaar wordt gekeken naar de mogelijkheden om, eventueel na aanpassing van de (plaatsing van) de zonnepanelen, alsnog een vergunning te verlenen. Dit project wordt in 2026 voortgezet.

Bijlage(n)

1. Uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving 2026 (VTHup 2026)